

ВІДГУК

щодо науково-освітньої програми «Соціальна робота»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна робота,
розроблену кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи Київського
столичного університету імені Бориса Грінченка

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота» відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців із соціальної роботи, спрямована на інноваційність, міждисциплінарність і практико орієнтовану підготовку.

Програма дозволяє опанувати специфіку соціальної роботи в контексті організації проєктної діяльності та реалізації різних програм, що передбачає визначену зайнятість майбутніх фахівців соціальної роботи не лише у державному, а й громадському секторі, можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання.

На особливу увагу заслуговує освітній компонент «Науковий семінар «Соціальна робота неурядових організацій»». Він передбачає вивчення функціонування неурядових організацій, формування системи спеціальних знань, вмінь та навичок у сфері захисту прав людини, що реалізуються шляхом об'єднання громадян в неурядові організації, цілісного уявлення про їх діяльність як засадничу цінність та правовий стандарт сучасного суспільства, ознайомлення з основами діяльності недержавних організацій в соціальній сфері, принципами та порядком їх заснування, умовами партнерства з державними органами влади щодо соціального захисту населення.

Не менш важливим, на нашу думку, є вивчення дисципліни «Науковий семінар «Соціальна робота в громаді»», що передбачає визначення нових підходів, напрямів та технологій у вирішенні соціальних проблем різних груп населення, основних функцій, повноважень та відповідальності громади з питань соціального захисту, організації та надання соціальних послуг, забезпечення прав дитини на рівні громади, визначення основних особливостей й переваг організації системи соціальної підтримки вразливих верст населення в громаді через впровадження моделі інтегрованих соціальних послуг, ознайомлення із методикою здійснення моніторингу потреб населення у соціальних послугах.

В сучасних умовах трансформації соціальної сфери України особливої актуальності набуває здатність фахівців систематично аналізувати потреби громади та на основі цього аналізу розробляти інноваційні, ефективні та економічно обґрунтовані соціальні інтервенції. Створення нового дизайну соціальних послуг є міждисциплінарним напрямом, який синтезує елементи соціальної роботи, стратегічного планування, економіки та проєктного менеджменту. Поглиблене вивчення цієї тематики дозволить аспірантам не лише розширити свій науковий світогляд, але й набутти практичних навичок створення інноваційних соціальних сервісів, що відповідатимуть реальним потребам громад в умовах обмежених ресурсів.

У контексті соціальної відбудови України особливо цінними стануть компетентності з оцінювання потреб громади, моделювання соціальних процесів, прогнозування соціальних ризиків та розробки превентивних заходів. Рекомендовано включити до ОНП теми з методології проведення соціальних досліджень, картографування соціальних проблем, інноваційного дизайн-мислення та методів співчасного проєктування соціальних послуг за принципом «знизу вгору». Науковці, які володіють інструментарієм дизайну соціальних послуг, зможуть зробити суттєвий внесок у розбудову стійкої та інклюзивної системи соціального забезпечення, що відповідатиме викликам післявоєнного періоду та сприятиме соціальній згуртованості українського суспільства.

Висловлена пропозиція сприятиме удосконаленню ОНП і збагатить зміст освітніх компонентів програми для підготовки високо компетентних докторів філософії із соціальної роботи.

**Галина ПОСТОЛЮК,
виконавчий директор**

Громадська організація

Ліга соціальних працівників України

Україна, Київ – 03150, вул. Антоновича, 72, код ЄДРПОУ:21708269,
р/р: UA91305299000026000005030829 в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» МФО 305299
тел. (044)287-77-70, www.lswu.org, e-mail: lswu@ukr.net

Відгук

**щодо науково-освітньої програми «Соціальна робота»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна
робота, розроблену кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**

Освітньо-наукова програма (далі- ОНП) «Соціальна робота» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що реалізується на кафедрі соціальної педагогіки та соціальної роботи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, є актуальною. Вона відповідає сучасним вимогам до соціальної роботи, має ґрунтовне змістове наповнення.

Здобувачі вищої освіти, що навчаються за даною ОНП, мають усі можливості набувати компетентності, що забезпечать реалізацію її мети, а саме: забезпечити сучасну освітньо-наукову підготовку дослідників із галузі знань 23 Соціальна робота за спеціальністю 231 Соціальна робота із глибинним науковим, аналітичним, дослідницьким, організаторським потенціалом задля успішної професійної самореалізації та здійснення наукових проєктів відповідно до місії Київського університету імені Бориса Грінченка – «Служити людині, громаді, суспільству».

ОНП відповідає основним вимогам Стандарту, її структура включає як основні, так і вибіркові компоненти освітньої програми. Ціль навчання: підготовка фахівців із соціальної роботи, здатних продукувати нові ідеї, здійснювати власні наукові дослідження у сфері соціальної роботи.

Предмети навчального плану, які наведені в ОНП, відображають теми, актуальні для соціальної сфери, соціальної політики, соціального забезпечення та соціальної роботи. Послідовність вивчення дисциплін, план та графік навчального процесу, перелік та обсяг нормативних та вибіркових дисциплін відповідають структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю. Позитивним є увага ОНП до створення системи соціальної роботи, підтримки сімей з дітьми, методів дослідження у соціальній роботі, соціальної профілактики, проблем територіальних громад, питань надання соціальних послуг тощо.

Вважаємо за необхідне надати деякі рекомендації для удосконалення ОНП. Насамперед, доцільно оптимізувати освітні компоненти та їх структуру

відповідно до сучасного стану галузі і спеціальності.

Критично важливо врахувати особливості воєнного та післявоєнного періоду при модернізації змісту навчальних дисциплін.

У сучасних реаліях необхідно приділити першочергову увагу таким ключовим напрямкам.

По-перше, йдеться про комплексний підхід до збереження та відновлення ментального здоров'я населення, що постраждало внаслідок воєнних дій.

По-друге, слід поглибити вивчення методик роботи з людьми з інвалідністю, особливо з тими, хто отримав травми та ураження під час війни.

По-третє, важливо детально розглянути процеси трансформації та адаптації соціальних закладів до функціонування в надзвичайних умовах та в період післявоєнного відновлення країни.

По-четверте, у межах освітніх компонентів ОНП знайти можливість для достатнього, ґрунтовного висвітлення питань у сфері захисту прав дітей та впровадження завдань Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки.

Інтеграція цих питань до ОНП дозволить підготувати фахівців, здатних ефективно реагувати на виклики, з якими стикається українське суспільство в цей складний історичний період.

Президент

СВІТЛАНА ТОЛСТОУХОВА

Відгук
щодо науково-освітньої програми «Соціальна робота»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна
робота, розроблену кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота» має на меті – забезпечити сучасну освітньо-наукову підготовку дослідників з галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування із глибоким науковим, аналітичним, дослідницьким, організаторським потенціалом задля успішної професійної самореалізації та здійснення наукових проєктів відповідно до місії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка – «Служити людині, громаді, суспільству».

Серед освітніх компонентів програми привертає увагу навчальна дисципліна «Інновації у соціальній роботі з сім'ями з дітьми». Вона передбачає ознайомлення з методологічними підходами до інновацій у соціальній роботі з сім'ями з дітьми; визначення змісту, особливостей та завдань інновацій у соціальній роботі з сім'ями з дітьми; засвоєння алгоритму роботи з інноваціями; усвідомлення специфіки упровадження інновацій в соціальній роботі з сім'ями з дітьми. Вивчення дисципліни впливає на формування в аспірантів системи знань, умінь та навичок, необхідних для забезпечення дослідження та оптимального упровадження інновацій у соціальній роботі з сім'ями з дітьми.

Водночас у контексті соціальної роботи з сім'ями з дітьми важливо враховувати, що основні завдання доктора філософії з соціальної роботи - експертна робота, координація та консультування щодо впровадження нововведень, інновацій, науково-методичний супровід проєкту, програми, що впроваджується, розроблення науково-методичних матеріалів, навчальних програм. Доктор філософії має бути високо компетентним в здійсненні науково-методичного супроводу проєкту, розробленні та впровадженні інновацій, узагальненні результатів та виробленні рекомендацій тощо.

У зв'язку з цим, вважаємо, що насамперед для доктора філософії важливо поглибити власні знання міжнародного та чинного законодавства, вміти оцінювати потреби і проблеми сімей, осіб, планувати роботу, збагачувати знання англійської мови, навички самоосвіти та професійного розвитку, критичного мислення та пошуку інформації.

Доктори філософії мають володіти такими якостями, як гнучкість та критичність мислення, навичками розроблення власної індивідуальної траєкторії розвитку, вміннями якісної взаємодії, організовувати роботу команди, розподіляти ролі, фасилітувати командну роботу.

Доктор філософії має виконувати представницьку роль, а саме бути залучений до комунікації з державними структурами, донорськими та партнерськими організаціями.

Рекомендовано ретельно розглядати актуальне законодавство у галузі соціальної роботи, особливо зміни і доповнення щодо соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, вразливих сімей з дітьми, розвитку СФВ.

Висловлені рекомендації не применшують значущість, якість ОНП «Соціальна робота», яка є обґрунтованою, цілісною, відповідає за запити актуальних проблем у соціальній сфері.

Виконавчий директор ГО «Всеукраїнський
громадський центр «Волонтер»
кандидат педагогічних наук

Тетяна ЖУРАВЕЛЬ

ВІДГУК
щодо науково-освітньої програми «Соціальна робота»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна
робота, розроблену кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота» є актуальною, комплексною, логічно побудованою. За змістом та розподілом видів освітньої, науково-дослідної діяльності здобувачів за семестрами, ОНП є інноваційною, змістовною, відповідає сучасним вимогам до підготовки докторів філософії.

На особливу увагу заслуговує вивчення навчальної дисципліни «Науковий семінар «Технологія підготовки науково-дослідницького проєкту»», що передбачає ознайомлення з сутністю, функціями, структурою та принципами побудови науково-дослідницького проєкту, удосконалення навичок методологічного обґрунтування проєкту та планування науково-дослідної діяльності, менеджменту науково-дослідницького проєкту. Водночас вважаємо за необхідне рекомендувати з метою удосконалення ОНП більше уваги приділити змісту та організації науково-дослідницьких проєктів у галузі освіти.

Булінг залишається одним із найпоширеніших негативних соціальних явищ в українських закладах освіти, особливо в умовах підвищеної психологічної напруги, спричиненої війсьним станом. Це явище має системний характер і потребує не фрагментарного, а цілісного підходу до його вивчення та подолання. Важливо забезпечити глибоке теоретичне осмислення феномену булінгу, його видів (включаючи кібербулінг, який набуває особливої актуальності в умовах дистанційного навчання), психологічних механізмів його виникнення та поширення в дитячих та підліткових колективах.

Особливу увагу треба приділити соціально-психологічним, культурним та інституційним чинникам, що сприяють формуванню булінгової поведінки в українському контексті. Окрім цього, необхідно зосередити увагу на діагностиці булінгу та методах раннього виявлення цього явища. Відтак, доцільним є вивчення сучасних діагностичних інструментів, які дозволяють ідентифікувати різні форми булінгу на ранніх стадіях, включаючи приховані та латентні його прояви. Потрібно розпізнавати індикатори булінгу не лише у поведінці потенційних жертв, але й у загальному психологічному кліматі освітнього закладу.

Окрім цього, нині важливі вміння взаємодії, пошуку та обробки наукової інформації, використовувати загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, вмінь розробки та застосування інструментарію, важливості бути готовими до гнучких рішень в умовах, що швидко змінюються тощо.

Таким чином, висловлені побажання сприятимуть покращенню ОНП «Соціальна робота» і процесу підготовки високо компетентних докторів філософії із соціальної роботи загалом.

З повагою,

Голова правління ГО «Відповідальні громадяни»

Ольга Коссе
Ольга КОССЕ

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму за спеціальністю 231 Соціальна робота третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, розроблену кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Необхідність розроблення та впровадження цієї ОНП викликана потребою підготовки науковців-дослідників у сфері соціальної роботи, що здатні до наукової, професійної та інноваційної діяльності в закладах вищої освіти, наукових установах, державних та неурядових організаціях.

Метою освітньої програми є забезпечення сучасної освітньо-наукової підготовки дослідників з галузі знань 23 Соціальна робота за спеціальністю 231 Соціальна робота із глибинним науковим, аналітичним, дослідницьким, організаторським потенціалом задля успішної професійної самореалізації та здійснення наукових проєктів.

Розроблена програма передбачає формування у здобувачів здатності розв'язувати комплексні проблеми у сфері соціальної роботи, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності.

Даною освітньо-науковою програмою логічно передбачено два види практик: науково-викладацьку та дослідницьку практику, що виявляється необхідним для вирішення науково-дослідницьких завдань. Навчальний план побудовано за принципами цілісності, логічної послідовності, комплексності, раціонального поєднання теоретичних занять та занять практичного спрямування.

Загалом освітньо-наукова програма Соціальна робота для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (галузь знань: 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна робота) ґрунтується на засадах компетентнісного, системного інтегрованого підходів із застосування інноваційних, інтерактивних технологій,

елементів дистанційного навчання, виконання проєктів та є актуальною для підготовки фахівців зі спеціальності 231 Соціальна робота.

Пропонована на рецензування освітньо-наукова програма підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю Соціальна робота, створена професорсько-викладацьким складом кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, розроблена на високому науково-методичному рівні і може бути рекомендована для впровадження в освітній процес Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Виконавчий директор

Г.Б. Скіпальська